

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

PRIMĂRIA
CLUJ-NAPOCA

Municipiul Cluj-Napoca

Plan de Acțiune Integrat pentru îmbunătățirea integrării cetățenilor străini din afara Uniunii Europene la nivel local

WELDI

Plan de Acțiune Integrat
pentru îmbunătățirea integrării
cetățenilor străini din afara UE la nivel
local

CUPRINS

Introducere	pp. 2–3
Secțiunea 1: Context și nevoi	pp. 3–6
Secțiunea 2: Logica generală și abordarea integrată	pp. 6–11
Secțiunea 3: Planificarea activităților	pp. 11–20
Secțiunea 4: Cadrul de implementare	pp. 21–26
Monitorizare, evaluare și raportare	pp. 26
Lista acronimelor	pp. 27–29

INTRODUCERE

Cluj-Napoca, oraș vibrant aflat la intersecția culturilor și istoriei, a evoluat rapid într-unul dintre cele mai dinamice centre urbane ale României. Recunoscut pentru excelența academică, inovația tehnologică și patrimoniul cultural bogat, orașul se confruntă astăzi cu o oportunitate semnificativă: aceea de a primi și integra o populație tot mai diversă. În ultimii cinci ani, Cluj-Napoca a înregistrat o creștere considerabilă a numărului de rezidenți străini, de la 8.000 la 22.000 de persoane, atrași de universități, de oportunitățile economice sau de nevoia de protecție, precum și refugiați din conflictul din Ucraina.

Ca răspuns la această transformare demografică, Cluj-Napoca și-a asumat *rolul de oraș incluziv și generator de oportunități*. Administrația locală, în parteneriat cu societatea civilă și organizații internaționale, a făcut pași proactivi pentru a crea un mediu primitor pentru noii veniți. Inițiative precum găzduirea refugiaților ucraineni, înființarea unui Consiliu al Cetățenilor Internaționali și lansarea unui birou unic de sprijin pentru migranți demonstrează angajamentul orașului de a construi o comunitate durabilă și incluzivă.

În ciuda acestor progrese, persistă *provocări importante*. Instituțiile naționale și locale se află încă în procesul de adaptare la această nouă realitate, iar barierele administrative îngreunează accesul migranților la servicii esențiale precum locuirea, educația, ocuparea forței de muncă, formarea profesională și serviciile de sănătate. Deși toate obstacolele sunt complexe, locuirea reprezintă una dintre cele mai mari provocări, pe fondul disponibilității reduse a locuințelor pe piața imobiliară locală, costurilor ridicate, discriminării din partea unor proprietari, barierele lingvistice, supraaglomerării și absenței unor politici de sprijin locale adecvate. Recunoscând aceste dificultăți, municipiul Cluj-Napoca este decis să înțeleagă și să adreseze transformarea socială care schimbă perspectiva asupra migrației — de la un fenomen temporar la o componentă structurală a dezvoltării orașului.

Viziunea Clujului este să devină un model de integrare și coeziune socială, oferind noilor veniți un veritabil „*acasă în altă parte*”. Situat în inima Transilvaniei, Cluj-Napoca deține o poziție unică între tradiție și modernitate. Cu o mentalitate orientată spre viitor și parteneriate locale solide, orașul este pregătit să devină un reper al incluziunii în România.

Acest Plan de Acțiune Integrat (PAI) descrie pașii pe care Cluj-Napoca îi va urma pentru a-și realiza viziunea de a fi nu doar un oraș-gazdă, ci un oraș-acasă pentru toți.

În acord cu ambiția sa de a deveni un model pentru orașele incluzive, Cluj-Napoca s-a alăturat rețelei URBACT WELDI (Welcoming Diversity) pentru perioada 2023–2025. WELDI este un parteneriat european care promovează acțiuni locale menite să protejeze drepturile omului și să garanteze dreptul la oraș pentru toți rezidenții, indiferent de naționalitate sau statut de ședere. În cadrul acestui obiectiv universal, WELDI acordă o atenție specială migranților și noilor veniți, care se confruntă cu riscuri specifice precum statut juridic precar, necunoașterea mediului local, discriminare, exploatare sau bariere lingvistice.

Ce este – și ce nu este – acest Plan de Acțiune Integrat

Acest Plan de Acțiune Integrat nu își propune să ofere un inventar exhaustiv al tuturor provocărilor sau al tuturor intervențiilor posibile în domeniul integrării migranților. În schimb, el prezintă o viziune realistă și coerentă, elaborată într-un context național și local marcat de constrângeri.

Acțiunile propuse se concentrează asupra a ceea ce poate fi realizat de către Municipiul Cluj-Napoca și partenerii săi, în limitele competențelor legale existente, ale resurselor disponibile și ale cadrului bugetar. Planul prioritizează măsuri fezabile, ancorate instituțional, capabile să genereze îmbunătățiri măsurabile în parcursul de integrare al rezidenților străini din municipiu.

Secțiunea 1: Context și nevoi

Cluj-Napoca se evidențiază ca unul dintre cele mai variate centre urbane multiculturale din România, găzduind o varietate amplă de comunități etnice și naționale care coexistă într-un mediu armonios. Cu o istorie de peste două milenii, orașul este locuit de comunități semnificative de români, maghiari, germani și romi, precum și de cetățeni din alte state – francezi, italieni, moldoveni, srilankezi, ucraineni, vietnamezi, spanioli, turci, nepalezi, africani, persoane din Orientul Mijlociu și din America Latină.

Administrația locală a demonstrat un angajament puternic în sprijinirea integrării migranților prin colaborarea cu organizații ale societății civile specializate în domenii precum drepturile omului, egalitatea de gen și participarea civică, precum și prin promovarea incluziunii grupurilor vulnerabile.

1.1 Profilul și tendințele populației migrante

În ultimul deceniu, Cluj-Napoca a experimentat o diversificare rapidă și semnificativă a populației rezidente. Deși orașul a fost dintotdeauna un pol academic și economic care atrage studenți și lucrători specializați, în ultimii ani numărul, diversitatea și profilurile rezidenților străini au crescut considerabil.

Populația migrantă include:

- **Studenți internaționali** înscriși în marile universități ale orașului (UMF, UBB, UTCN, USAMV), constituind una dintre cele mai mari comunități academice de migranți din România;
- **Lucrători străini**, angajați în principal în IT, servicii, producție, construcții, HORECA și sănătate;
- **Refugiați și beneficiari de protecție temporară**, în special după anul 2022, incluzând familii, copii și persoane vulnerabile care necesită servicii adaptate;
- **Cercetători și profesioniști înalt calificați**, conectați la ecosistemul de inovare al orașului;
- **Membri ai familiilor migranților**, veniți prin proceduri de reunificare familială.

Creșterea numărului de sosiri pune presiune asupra sistemelor locale — locuire, educație, sănătate, servicii administrative și infrastructuri comunitare — evidențiind nevoia unui traseu de integrare coordonat și accesibil.

1.2 Context socio-economic și instituțional

Cluj-Napoca este unul dintre cele mai dinamice centre urbane din România, caracterizat prin:

- o **piață a muncii competitivă**, cu cerere ridicată în IT, sănătate, industrii creative și construcții;
- un **ecosistem academic major** care atrage anual mii de studenți internaționali;
- un **mediu economic vibrant**, dar și costuri mari de trai, cerere crescândă pentru locuințe și presiune asupra serviciilor publice.

Din perspectiva instituțională:

- **Competențele privind migrația și integrarea** sunt fragmentate și situate preponderent la nivel național (IGI pentru rezidență, ANOFM pentru ocupare, ministere pentru educație și sănătate).
- **Autoritățile locale** — Primăria, DASM, DGASPC, ISJ, unități sanitare, universități — au rol operațional, dar nu dispun de un mecanism unitar de coordonare.
- **Societatea civilă, ONG-urile, grupurile de voluntari și universitățile** sunt foarte active, dar funcționează fără un cadru comun la nivel de oraș.
- **Serviciile existente** se bazează adesea pe proiecte temporare sau pe intervenții de urgență (ex: răspunsul privind Ucraina), ceea ce duce la acoperire inegală și sustenabilitate redusă.

Această complexitate subliniază importanța creării unui sistem local de integrare **structurat și predictibil**.

1.3 Provocări și nevoi principale

Pe baza analizei locale și a consultării actorilor relevanți, principalele provocări și nevoi identificate sunt următoarele:

Provocări

- Fragmentarea responsabilităților instituționale și coordonare limitată între actori.
- Lipsa unui traseu clar de integrare pentru noii veniți (informații, orientare, acces la servicii).
- Acces inegal la educație, sănătate, locuire și ocupare.
- Capacitate insuficientă și instrumente limitate în rândul personalului care lucrează cu migranți.
- Lipsa unor mecanisme de date, monitorizare și feedback pentru fundamentarea politicilor.

- Costuri ridicate ale vieții, în special pe piața locuințelor.
- Participare redusă a migranților la viața comunitară și la procesele decizionale.

Nevoi

- Un **mecanism de coordonare** la nivelul orașului, care conectează instituțiile de bază, actorii secundari și partenerii din ecosistem.
- Un **punct de întâmpinare** fizic și digital pentru noii veniți, simplificând informarea privind drepturile și obligațiile și accesul la servicii.
- **Formare și consolidarea capacității** personalului municipal și al furnizorilor de servicii.
- Soluții **sustenabile, pe termen lung**, care depășesc logica de criză.
- Informații **multilingve** accesibile și canale de comunicare adaptate cultural.
- Oportunități pentru **participare, dialog și coeziune socială** între migranți și comunitatea locală.

Această creștere a imigrației a evidențiat o serie de *probleme critice*, identificate în cadrul analizei SWOT realizate în activitățile WELDI.

SWOT – Elemente critice identificate în cadrul activităților WELDI

Documentul prezintă o analiză SWOT care evidențiază aspecte structurale ale integrării migranților în Cluj-Napoca. Rezumatul fidel al conținutului:

Puncte tari (Strengths)

- Multiculturalism și diversitate.
- Oportunități economice consistente.
- One-Stop-Shop „Welcome to Cluj” — 400 m², amplasat central.
- Organizații active ale societății civile cu expertiză relevantă.
- Prezența locală a OIM și accesul la asistență tehnică.
- Consiliul Cetățenilor Internaționali.
- Ecosistem educațional puternic (universități, centre lingvistice, cercetare).

Puncte slabe (Weaknesses)

- Politici insuficiente pentru sprijinirea accesului la locuire.
- Bariere lingvistice și lipsa traducerilor în limbile vorbite de migranți.
- Lipsa unui cadru pentru recunoașterea calificărilor.
- Subdezvoltarea serviciilor dedicate migranților.
- Coordonare limitată între instituțiile relevante.
- Lipsa interpreților în instituțiile publice.

Oportunități (Opportunities)

- Popularitatea crescândă a Clujului ca oraș internațional.
- Finanțări europene (AMIF, ESF+, ERDF) pentru programe de integrare.
- Implicarea angajatorilor și dezvoltarea managementului diversității.
- Consolidarea colaborării dintre instituții, ONG-uri și mediul privat.

Amenințări (Threats)

- Subocupare și inegalități de venit pentru migranți.
- Presiune ridicată pe piața locuințelor.
- Narațiuni publice negative, alimentate de dezinformare la nivel național.
- Bariere administrative la nivel central (proceduri lente, complexe).

Bune practici locale relevante

Secțiunea continuă cu o prezentare a progreselor Clujului în domeniul integrării:

- **Strategia locală de integrare (EPI, 2021)** — prima din România.
- **Protocolul de colaborare Cluj–OIM (2023)** pentru dezvoltarea serviciilor de sprijin.
- **One-Stop-Shop & platforma „Welcome to Cluj”** — servicii integrate (consiliere, cursuri, sprijin social).
- **Cluj International Citizens Council (2023)** — platformă de reprezentare și advocacy.
- **Inițiative comunitare** (ex.: programul „Friends of Cluj” pentru mentorat lingvistic).
- **Rolul C-EDU** ca facilitator de colaborare, inovare educațională și sprijin comunitar.

Secțiunea 2: Logica generală și abordarea integrată

2.1 Viziune

Cluj-Napoca este un oraș aflat într-un proces accelerat de diversificare, unde un număr tot mai mare de rezidenți străini – studenți, lucrători, cercetători, familii și persoane aflate sub protecție internațională – contribuie la vitalitatea socială, culturală și economică a comunității.

Viziunea pe termen lung a orașului este de a deveni un mediu urban primitor, incluziv și bogat în oportunități, în care fiecare nou-venit:

- poate naviga cu ușurință sistemele locale;
- are acces nediscriminatoriu la servicii și drepturi esențiale;
- poate participa în mod semnificativ la viața comunității și la procesele decizionale.

Această viziune stă la baza Planului de Acțiune Integrat (PAI) și ghidează atât alegerile strategice descrise aici, cât și acțiunile concrete detaliate în Secțiunea 3.

2.2 Logica intervenției

Planul de Acțiune Integrat - PAI urmează o logică structurată de intervenție, aliniată metodologiei URBACT și fundamentată pe diagnoza locală și pe consultarea actorilor relevanți.

a) Provocări și nevoi

Analiza prezentată în Secțiunea 1 și cercetările OIM evidențiază mai multe provocări sistemice:

- responsabilități instituționale fragmentate și coordonare limitată;
- lipsa unui traseu clar și accesibil de integrare pentru noii veniți;
- acces inegal la locuire, sănătate, educație și ocupare;
- lipsuri de competențe în rândul personalului din instituțiile-cheie;
- participare redusă a migranților la viața comunitară și la procesele decizionale;
- presiune ridicată pe piața locuințelor și creșterea costului vieții.

Din aceste provocări decurg nevoi esențiale:

- un **sistem local de integrare predictibil și accesibil**,
- un **mecanism coordonat de guvernare**,
- un **punct de intrare fizic și digital** pentru noii veniți,
- **formare sistematică pentru personal**,
- **oportunități pentru participare și coeziune socială**,
- **instrumente de date și monitorizare eficiente**.

b) Obiective strategice

Pentru a răspunde acestor provocări, PAI este structurat în jurul a șapte obiective strategice (SO1–SO7), care împreună formează un sistem local coerent de integrare. Ele abordează:

- sprijinul pentru integrarea timpurie și orientare;
- integrarea pe piața muncii și egalitatea de gen;
- accesul la cursuri de limba română și la informații clare;
- coeziunea socială și participarea comunitară;
- guvernarea multi-actor și consolidarea capacității instituționale.

Descrierea detaliată a fiecărui obiectiv și a acțiunilor aferente se regăsește în Secțiunea 3, nucleul operațional al PAI.

c) De la obiective la acțiuni, rezultate și impact

Fiecare obiectiv strategic este transpus într-un număr redus de acțiuni concrete, care sunt:

- fezabile în limitele competențelor administrative ale Primăriei și ale partenerilor locali;
- realiste din perspectiva resurselor umane și financiare disponibile;
- dezvoltate prin consultare multiactor, incluzând migranți și organizații conduse de migranți;
- orientate spre rezultate măsurabile.

Împreună, aceste acțiuni sunt menite să conducă la:

- un ecosistem local de integrare mai funcțional și mai ușor de recunoscut;
- creșterea accesibilității și calității serviciilor pentru noii veniți;
- practici instituționale mai coerente și consecvente;
- participare sporită și creșterea încrederii între migranți și autorități.

Pe termen lung, PAI urmărește să contribuie la un Cluj-Napoca mai coeziv, mai rezilient și mai competitiv economic, unde migrația este tratată ca o realitate structurală, și nu doar ca o situație de urgență.

2.3 Abordarea integrată

URBACT impune ca planurile de acțiune integrate să abordeze provocările urbane într-o manieră multidimensională. Planul de Acțiune Integrat al municipiului Cluj-Napoca integrează explicit *patru dimensiuni complementare*:

a) Integrare verticală – guvernare pe mai multe niveluri

În România, competențele legate de migrație sunt preponderent la nivel național. Prin urmare, cooperarea multilevel este esențială.

PAI urmărește alinierea și colaborarea între:

- instituții naționale (IGI, ANOFM, ministerele de linie);
- actori județeni (Prefectură, Consiliul Județean, DGASPC, DSP, ISJ);
- autorități locale (Primăria, DASM, școli, unități sanitare, parteneri metropolitani).

Această integrare este operaționalizată prin fluxuri structurate de informații, mecanisme comune de lucru și abordare coordonată a blocajelor administrative.

b) Integrare orizontală – coordonare intersectorială la nivel local

Rezultatele integrării depind de modul în care interacționează multiple sisteme locale: protecție socială, locuire, educație, sănătate, ocupare, cultură, servicii digitale.

PAI întărește coordonarea între:

- departamentele municipale (asistență socială, educație, sănătate, locuire, tineret, digitalizare);
- furnizorii de servicii (DASM, DGASPC, școli, universități, unități medicale, AJOFM);
- ONG-uri, voluntari, grupuri comunitare;
- sectorul privat și angajatorii.

Obiectivul: reducerea fragmentării și percepția unui **parcurs unic de integrare**, nu a unor intervenții izolate.

c) Integrare teritorială – perspectiva zonei metropolitane

O parte crescândă a rezidenților străini studiază, muncesc sau locuiesc în zona metropolitană.

PAI:

- colaborează cu ADI Zona Metropolitană Cluj și cu comunele învecinate;
- ia în calcul mobilitatea, accesul la servicii și nevoile educaționale la nivel metropolitan;
- se aliniază strategiilor metropolitane pentru sustenabilitate și coerență pe termen lung.

Această perspectivă teritorială este importantă pentru planificarea demografică, socială și economică pe termen lung.

d) Integrare participativă – co-creare și implicare comunitară

Participarea este un principiu central al PAI. Migranți, societatea civilă și furnizorii de servicii au fost implicați prin:

- întâlniri ale Grupului Local URBACT (ULG) din rețeaua WELDI;
- consultări cu studenți, lucrători și voluntari;
- colaborare cu organizații conduse de migranți;
- feedback de la personalul din prima linie.

În implementare, această abordare participativă va continua printr-un **grup de livrare** reconfigurat, concentrat pe soluții practice.

2.4 Ecosistemul actorilor și rolurile acestora

Pentru a clarifica responsabilitățile, Clujul utilizează un *model al actorilor pe trei niveluri*, inspirat din bune practici OECD și OIM, care organizează instituțiile în funcție de:

- apropierea față de beneficiari,
- mandatul de bază,
- influența operațională asupra rezultatelor integrării.

Cele trei niveluri sunt:

Nivelul 1 – Actori de bază (implementatori din prima linie)

Instituții cu mandat principal și responsabilitate operațională directă pentru statutul și accesul migranților la servicii: Primăria, DASM, DGASPC, IGI Cluj.

Nivelul 2 – Actori secundari (instituții de reglementare și facilitare)

Agenții de ocupare, protecție socială, inspectorat școlar, poliție, autorități județene și alți actori care influențează integrarea prin decizii administrative și normative.

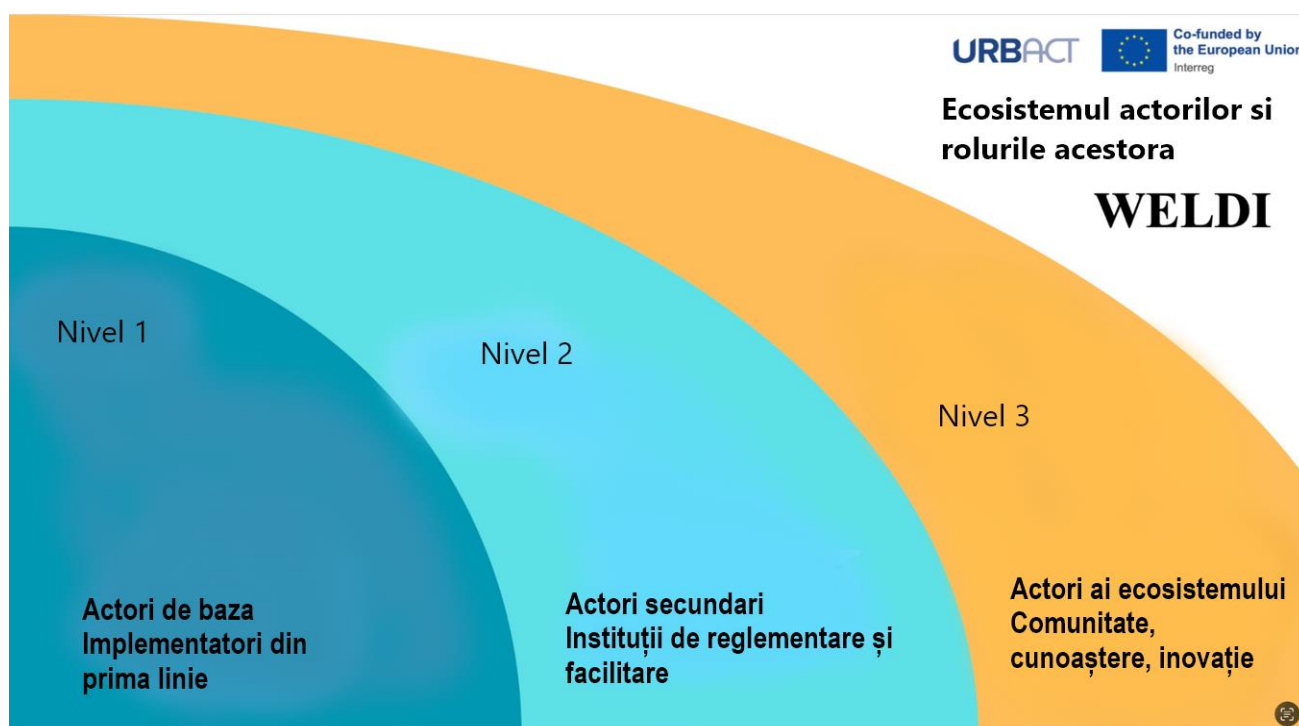
Nivelul 3 – Actori ai ecosistemului (comunitate, cunoaștere, inovație)

ONG-uri, universități, centre de cercetare, organizații internaționale, angajatori, clustere – contribuie cu suport comunitar, expertiză și inițiative complementare.

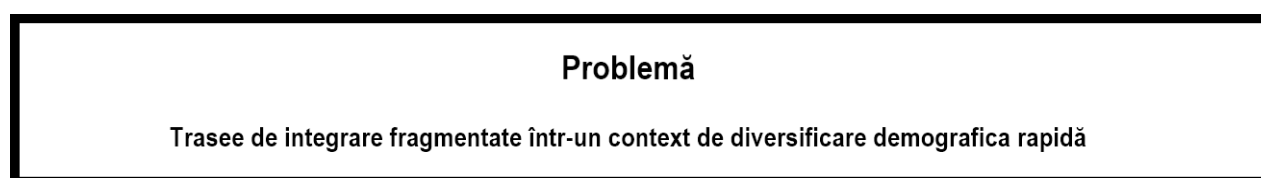
Modelul concentric:

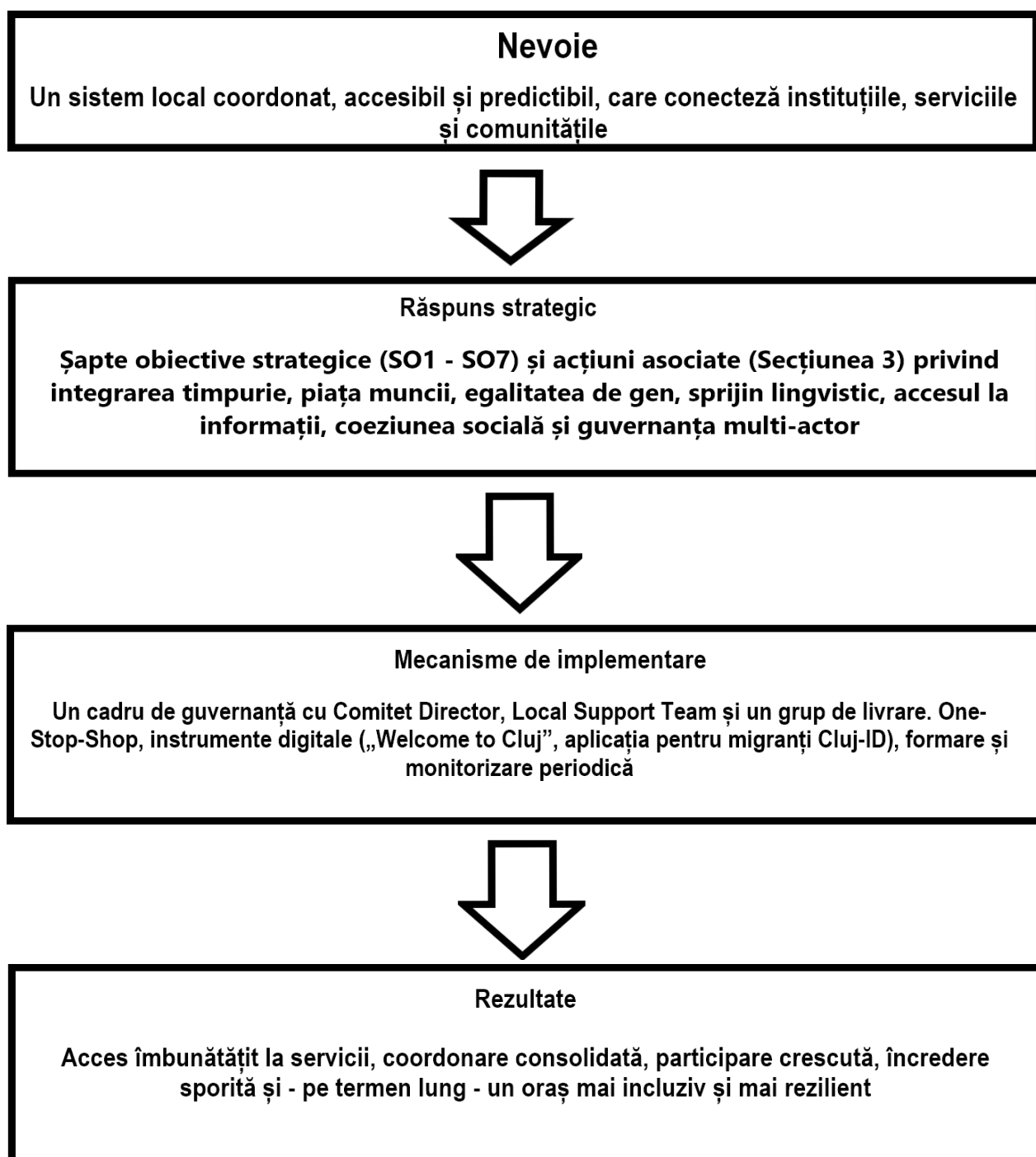
- reflectă mandatele reale;
- reduce suprapunerile;
- clarifică nevoile de coordonare;
- oferă baza practică pentru arhitectura de guvernare din Secțiunea 4.

O hartă vizuală a actorilor din ecosistem este inclusă mai jos pentru a ilustra acest model concentric.

2.5 Rezumatul modelului integrat de intervenție

Secțiunea 3. Planificarea activităților

Pornind de la abordarea integrată, modelul de guvernare și direcția strategică prezentate anterior, Secțiunea 3 reprezintă centrul operațional al Planului de Acțiune Integrat. Ea transpune viziunea și logica intervenției în **șapte Obiective Strategice** (SO1–SO7) și într-un set coerent de acțiuni concrete, fezabile și măsurabile, menite să consolideze sprijinul pentru integrarea timpurie, să îmbunătățească accesul la servicii, să crească participarea migranților pe piața muncii, să promoveze egalitatea de gen, să extindă învățarea limbii române, să întărească coeziunea socială și să dezvolte capacitatea instituțională.

Aceste acțiuni reprezintă traseul prin care Cluj-Napoca își va pune în practică angajamentele și va genera îmbunătățiri concrete în experiența de integrare a rezidenților străini. Secțiunea 3 trebuie, așadar, înțeleasă ca pilonul central al PAI, ghidând implementarea, alocarea de resurse și monitorizarea în anii următori.

Planul se bazează pe cercetarea extinsă realizată de Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) în perioada noiembrie 2023 – august 2024, una dintre cele mai cuprinzătoare evaluări multidimensionale ale integrării migranților disponibile în România. Cercetarea a inclus:

- **1.366 de interviuri față în față**, dintre care 1.314 cu cetățeni ai țărilor terțe (TCN);
- participanți din **119 naționalități**, rezidenți în România pentru muncă, studii, reunificare familială sau protecție;
- analiză detaliată a migranților din **9 țări principale de origine** (Nepal, Sri Lanka, Bangladesh, India, Turcia, Pakistan, Moldova, Filipine, Iran), reprezentând 54% din eșantion.

Pentru Cluj-Napoca, constatările sunt esențiale: orașul se remarcă prin niveluri ridicate de ocupare și o intenție de stabilire pe termen lung (70% dintre respondenți), însă persistă provocări precum:

- inegalități de gen în ocupare și venituri;
- subocuparea migranților cu studii superioare;
- nivel redus al cunoștințelor de limba română în anumite comunități (83–85% dintre respondenții din Sri Lanka și Bangladesh au competențe lingvistice limitate);
- lipsa sprijinului instituțional raportată de 20–28% dintre respondenți;
- dificultăți administrative pentru 36–39% dintre respondenți.

Planul de acțiune răspunde direct acestor nevoi prin măsuri țintite, adaptate contextului local.

OBIECTIVUL STRATEGIC 1: Sprijin pentru integrarea timpurie

Acțiunea 1.1 – Elaborarea unui pachet de orientare pre- și post-sosire pentru TCN

Etape de implementare

- Cartografierea materialelor existente (tipărite și online) privind drepturi/obligații, locuire, muncă, sănătate.
- Elaborarea de materiale digitale și tipărite multilingve (RO/EN/FR + limbi specifice: arabă, nepaleză, urdu, pașto, bengaleză etc.).
- Distribuirea materialelor prin instituții locale, angajatori, universități, agenții de recrutare, consulate, aeroport, rețele sociale.
- Organizarea trimestrială de sesiuni de orientare în format fizic și online.

Rezultate urmărite

- Adaptare mai rapidă a noilor sosiți.
- Reducerea erorilor administrative.
- Creșterea gradului de informare în rândul migranților (în special cei 20–28% care au raportat lipsa sprijinului instituțional).

Responsabilități

- Lider: Primăria Cluj-Napoca
- Parteneri: OIM România, instituții locale, universități, angajatori, IGI, Poliția de Frontieră ș.a.

Calendar

- Termen scurt: 6–12 luni; actualizare anuală.

Costuri

- Resurse umane (elaborare conținut)
- Design grafic și traduceri
- Costuri de eveniment
- Găzduire platformă digitală

Riscuri & măsuri

- **Participare redusă** → implicarea liderilor comunitari și a liderilor din comunitățile de migranți.
- **Probleme de adaptare lingvistică** → validarea materialelor de către mediatori culturali.

Acțiunea 1.2 – Crearea unui „One-Stop-Shop”

Etape de implementare

- Înființarea unui ghișeu dedicat în cadrul Primăriei.
- Formarea personalului în comunicare interculturală.
- Oferirea de sprijin ghidat privind proceduri de ședere, acces pe piața muncii, servicii sociale, consiliere juridică, înscrierea la școală, înregistrarea la medicul de familie etc.

Rezultate urmărite

- Simplificarea navigării procedurilor (în special pentru cei 39–44% care întâmpină dificultăți).
- Reducerea erorilor în documentație.
- Creșterea eficienței coordonării interinstituționale.

Responsabilități

- Lider: Primăria
- Parteneri: OIM, AJOFM, IGI, DGASPC, ONG-uri, interpreți

Calendar

- Termen mediu: 1–2 ani

Costuri

- Personal (2–3 persoane)
- Spațiu de birouri
- Formare și servicii de traducere

Riscuri & măsuri

- **Suprasolicitare** → implementare graduală (ex.: deschidere inițială 2 zile/săptămână).
- **Lipsă de coordonare** → protocol clar de referire între instituții.

OBIECTIVUL STRATEGIC 2: Integrare cu perspectivă de gen

Ațiunea 2.1 – Programe de ocupare și formare destinate femeilor migrante

Etape de implementare

- Evaluarea nevoilor femeilor migrante.
- Consiliere profesională dedicată acestora.
- Cursuri de limba română cu servicii de îngrijire a copiilor.
- Rețea de mentorat între femei migrante și profesioniste locale.
- Activități adresate comunităților cu nivel ridicat de inacțiune economică.

Rezultate urmărite

- Creșterea participării femeilor pe piața muncii.
- Reducerea decalajului salarial de gen.
- Creșterea autonomiei financiare.

Responsabilități

- Lider: AJOFM & Primăria
- Parteneri: OIM, ONG-uri specializate, angajatori

Calendar

- Termen scurt–mediu: 6–18 luni

Costuri

- Formatori, profesori de limba română
- Servicii de childcare
- Coordonare mentorat

Riscuri & măsuri

- **Participare scăzută** → implicarea liderilor comunitari și religioși.
- **Lipsa timpului datorită îngrijirii copiilor** → programe flexibile și mobile.

Acțiunea 2.2 – Campanie de informare sensibilă la gen

Etape de implementare

- Producerea de materiale despre drepturi la locul de muncă, egalitate salarială, protecție împotriva discriminării.
- Ateliere privind legislația muncii și siguranța la locul de muncă.
- Promovarea unor modele feminine de succes din rândul migranților.

Rezultate urmărite

- Creșterea gradului de conștientizare.
- Reducerea exploatarei și discriminării.

Responsabilități

- Lider: Primăria
- Parteneri: OIM, ONG-uri, ITM, furnizori de servicii de sănătate

Calendar

- 6–12 luni

Costuri

- Producție materiale, tipărire, logistică pentru evenimente

Riscuri & măsuri

- **Neîncredere / bariere culturale** → utilizarea facilitatoarelor de sex feminin din comunități.

OBIECTIVUL STRATEGIC 3: Integrare pe piața muncii

Acțiunea 3.1 – Extinderea stagiilor, internshipurilor și ucenicilor pentru migranți

Etape de implementare

- Proceduri simplificate prin One-Stop-Shop.

- Promovarea mecanismelor de recunoaștere a competențelor (inclusiv învățare non-formală).
- Cursuri de română pentru mediul de lucru.

Rezultate urmărite

- Tranziție mai ușoară studenți → piața muncii.
- Plasarea rapidă a migranților calificați în domeniul adecvat.
- Reducerea șomajului și subocupării în rândul persoanelor cu studii superioare.

Responsabilități

- Lider: Clustere locale (C-EDU, Cluj IT, AgroTransilvania, TREC, Industрии Creative, Transilvania IT)
- Parteneri: OIM, universități, AJOFM, angajatori

Calendar

- 1 an pentru parteneriate; apoi implementare continuă

Costuri

- Coordonare, formare lingvistică, contribuții pentru stagii

Riscuri & măsuri

- **Reticență din partea angajatorilor** → orientare privind beneficiile economice.
- **Așteptări nerealiste** → orientare pre-stagiu.

OBIECTIVUL STRATEGIC 4: Coeziune socială și implicare comunitară

Acțiunea 4.1 – Evenimente interculturale și cluburi sociale

Etape de implementare

- Organizarea regulată de evenimente: festivaluri culturale, competiții sportive, ateliere culinare.
- Crearea de cluburi sociale pentru pensionari, studenți, șomeri (grupuri identificate cu legături sociale slabe).
- Promovarea participării mixte migranți + localnici.

Rezultate urmărite

- Reducerea discriminării și izolării.
- Creșterea legăturii afective cu comunitatea locală.
- Îmbunătățirea stării de bine.

Responsabilități

- Lider: Direcția de Tineret a Primăriei
- Parteneri: OIM, ONG-uri, organizații studențești

Calendar

- Imediat; evenimente bilunare

Costuri

- Micro-granturi, voluntari

Riscuri & măsuri

- **Participare segregată** → activități colaborative.
- **Interes scăzut** → stimulente (certificate, premii, masă).

Acțiunea 4.2 – Program de mentorat social și sprijin între egali

Pași de implementare

- Recrutarea de voluntari (locali și migranți).
- Potrivirea mentor–mente, în funcție de limbă și profil.
- Formare în comunicare interculturală.
- Monitorizarea relațiilor.

Rezultate

- Rețele de sprijin puternice.
- Reducerea vulnerabilităților (mai ales femei, șomeri).
- Creșterea sentimentului de apartenență.

Responsabilități

- Lider: AJOFM
- Parteneri: C-EDU, ONG-uri, organizații studențești

Calendar

- Lansare în 6 luni; apoi continuu

Costuri

- Coordonare, materiale, suport logistic

Riscuri & măsuri

- **Așteptări diferite** → ghiduri clare.

- **Oboseală a voluntarilor** → supervizare și recunoaștere.

OBIECTIVUL STRATEGIC 5: Integrare lingvistică

Ațiunea 5 – Sistem cuprinzător de sprijin pentru învățarea limbii române

Pași de implementare

- Extinderea cursurilor gratuite sau low-cost.
- Oferirea de programe în cartiere și în zona metropolitană.
- Introducerea de formate digitale și hibride.
- Crearea unui sistem „Language Buddy”.
- Organizarea de întâlniri săptămânale în biblioteci, centre comunitare, cafenele, universități.
- Oferirea de ghiduri conversaționale și formare pentru voluntari.

Rezultate urmărite

- Îmbunătățirea nivelului de română în diferite grupuri de migranți.
- Creșterea autonomiei și a accesului la servicii.
- Consolidarea legăturilor sociale.

Responsabilități

- Lider: Primăria Cluj-Napoca + comune din zona metropolitană
- Parteneri: ISJ, ONG-uri/C-EDU, OIM, universități, biblioteci

Calendar

- 6–12 luni pentru implementare completă; unele componente în 3–6 luni

Costuri

- Profesori, materiale, spații, coordonare

Riscuri & măsuri

- **Abandon** → certificate utile pentru acces la servicii/angajare.
- **Conflicte de program** → orare flexibile.
- **Participare neregulată în buddy-system** → programare structurată.

OBIECTIVUL STRATEGIC 6: Navigare și acces la informații

Ațiunea 6.1 – Platformă digitală multilingvă pentru migranți

Pași de implementare

- Dezvoltarea unei aplicații / a unui website cu informații despre: ședere, muncă, sănătate, educație, servicii sociale, urgențe.
- Integrarea unui chatbot.
- Promovare pe rețelele sociale.

Rezultate urmărite

- Reducerea confuziei procedurale, în special în rândul comunităților cu bariere lingvistice.
- Acces rapid la informații și formulare.

Responsabilități

- Lider: Primăria
- Parteneri: companii IT, OIM, ONG-uri

Calendar

- 8–12 luni

Costuri

- Dezvoltare, mentenanță, traduceri

Riscuri & măsuri

- **Alfabetizare digitală scăzută** → materiale tipărite, mediatori.
- **Actualizare insuficientă** → responsabil dedicat.

OBIECTIVUL STRATEGIC 7: Consolidarea capacității și coordonării multi-actor

Ațiunea 7.1 – Platformă anuală de coordonare interinstituțională

Etape de implementare

- Crearea unui Grup Local pentru Integrarea Migranților sub coordonarea Prefecturii.
- Întâlniri trimestriale pe teme de integrare.
- Raport anual asupra integrării la nivelul Clujului.

Rezultate urmărite

- Alinierea serviciilor și finanțărilor.
- Răspuns rapid la noile tendințe migratorii.

Responsabilități

- Lider: Prefectura
- Parteneri: instituții locale, universități, ONG-uri, OIM etc.

Calendar

- Lansare în 6 luni

Costuri

- Facilitare întâlniri, personal pentru raportare

Riscuri & măsuri

- **Participare redusă** → vizibilitate, micro-granturi.
- **Lipsa de follow-up** → responsabil dedicat.

A acțiunea 7.2 – Formare pentru autoritățile locale

Etape de implementare

- Dezvoltarea modulelor de formare: comunicare interculturală, anti-discriminare, suport sensibil la traumă, egalitate de gen.
- Formarea personalului din: administrație, sănătate, educație, poliție, asistență socială.
- Certificare.

Rezultate urmărite

- Servicii publice de calitate mai bună.
- Creșterea satisfacției migranților în interacțiunea cu instituțiile.

Responsabilități

- OIM România, ONG-uri specializate, Primăria Cluj-Napoca

Calendar

- Permanent; primul ciclu în 12 luni

Costuri

- Formatori, materiale, catering

Riscuri & măsuri

- **Rezistență la formare** → integrarea modulelor în formarea profesională obligatorie.

Secțiunea 4. Cadrul de implementare

Cadrul de implementare al acestui Plan de Acțiune Integrat este construit pe baza metodologiilor și instrumentelor URBACT, asigurând trecerea eficientă de la planificare la livrare. Municipiul Cluj-Napoca a aplicat **Instrumentul URBACT de Planificare a Implementării, Instrumentul de Finanțare și Resurse, Instrumentul de Analiză a Riscurilor**, precum și **Instrumentul de Implicare a Actorilor**, care, împreună, definesc modelul de guvernanză, secvențierea acțiunilor, strategia de resurse, mecanismele de coordonare și abordarea de monitorizare descrise în această secțiune.

Aceste instrumente au sprijinit orașul în transpunerea obiectivelor strategice din Secțiunea 2 și a acțiunilor din Secțiunea 3 într-un sistem de livrare coerent, fezabil și fundamentat financiar. Cadrul rezultat reflectă principiile URBACT de lucru integrat, guvernanză pe mai multe niveluri, co-creare și învățare adaptivă, poziționând Cluj-Napoca astfel încât să își operationalizeze și să își susțină viziunea unui oraș primitiv și incluziv.

4.1 Guvernanză

Modelul de guvernanză reflectă structura concentrică a actorilor prezentată în Secțiunea 2, asigurând coordonare clară la nivel strategic, interinstituțional și operațional.

4.1.1 Comitetul de Coordonare al PAI (Nivel Strategic)

Un Comitet de Coordonare la nivel înalt va oferi direcție politică, va asigura alinierea instituțională și va supraveghea implementarea generală.

Se propune ca acesta să fie prezidat de Prefect, cu participarea:

- Prefectura Cluj
- DGASPC Cluj
- DASM Cluj-Napoca
- IGI Cluj – Serviciul pentru Imigrări
- AJOFM, AJPIS, ITM, ISJ
- Asociația Metropolitană Cluj
- OIM România
- PATRIR
- Clusterul de Educație C-EDU
- Consiliul Cetățenilor Internaționali din Cluj

Mandat:

- aprobarea planurilor de lucru anuale și a priorităților;
- validarea mobilizării resurselor și a aplicațiilor majore de finanțare;
- evaluarea Raportului Anual de Integrare;
- aprobarea măsurilor corective necesare.

Frecvență: de două ori pe an.

4.1.2 Local Support Team (LST) – Nivel de coordonare interinstituțională

În conformitate cu Acțiunea 7.1, **Local Support Team (LST)**, coordonat de Prefectură, va funcționa ca principal mecanism de coordonare între actorii instituționali (Nivelurile 1 și 2).

Mandat:

- coordonarea implementării acțiunilor multi-instituționale;
- supravegherea mecanismului de trimitere/referire între instituții;
- alinierea procedurilor administrative care afectează migranții;
- formularea pozițiilor comune privind blocajele administrative pentru ministerele naționale;
- furnizarea de date pentru Raportul Anual de Integrare.

Frecvență: întâlniri trimestriale.

Secretariat: găzduit de Primărie — responsabil pentru continuitate și follow-up.

4.1.3 Unitatea de Coordonare a One-Stop-Shop (Nivel Operațional)

O unitate dedicată în cadrul Primăriei va coordona activitatea zilnică de sprijin pentru integrarea timpurie, navigare, informare și construire a comunității.

Mandat:

- implementarea Obiectivelor Strategice 1, 3, 4, 5 și 6;
- asigurarea sinergiei între serviciile fizice și instrumentele digitale („Welcome to Cluj”, aplicația pentru migranți, Cluj-ID);
- coordonarea cu ONG-uri, universități, angajatori și voluntari;
- raportarea progresului operațional către Comitetul de Coordonare (anual) și către LST (trimestrial).

4.2 Implicarea continuă a actorilor și viitorul ULG

Grupul Local URBACT (ULG), creat în cadrul rețelei WELDI, va evolua într-un **Welcoming Diversity Delivery Group**, concentrat pe implementare și co-creare continuă.

Componență:

- minimum 30% migranți sau reprezentanți ai organizațiilor conduse de migranți;
- ONG-uri (OIM, PATRIR, C-EDU, RCCMS, asociații comunitare);
- universități, angajatori, sindicate;
- organizații de tineret, grupuri religioase, mediatori culturali.

Mandat:

- co-proiectarea activităților specifice;
- validarea experiențelor utilizatorilor și a mecanismelor de feedback;
- implicarea în comunicare și acțiuni comunitare;
- analiza rezultatelor monitorizării.

Frecvență: minimum trei întâlniri anual.

4.3 Măsuri-cheie de sprijin pentru implementare

Pentru operaționalizarea guvernanței și asigurarea livrării eficiente a acțiunilor din Secțiunea 3, Primăria și partenerii vor implementa următoarele măsuri transversale:

4.3.1 Crearea unui mecanism de referire

Un sistem structurat între instituții va fi dezvoltat pentru a asigura:

- reducerea fragmentării și eliminarea suprapunerilor;
- facilitarea accesului la servicii sociale, educaționale, medicale, ocupaționale și juridice;
- îmbunătățirea managementului de caz și a experienței utilizatorilor.

4.3.2 Activarea și consolidarea Local Support Team sub coordonarea Prefecturii

LST va fi platforma permanentă de coordonare care reunește:

- autoritățile de imigrare;
- servicii sociale și educaționale;
- furnizori de servicii medicale, poliție, instituții din domeniul muncii;
- ONG-uri, universități, reprezentanți ai migranților.

Aceasta va contribui la transparență, responsabilitate partajată și reacție promptă în fața provocărilor.

4.3.3 Creșterea capacității personalului instituțiilor publice

Un program structurat va îmbunătăți:

- cunoașterea drepturilor și obligațiilor migranților;
- competențele de comunicare interculturală;
- abilitățile de sprijin sensibil la traumă;
- abordările responsabile din perspectiva de gen.

4.3.4 Sesiuni de formare pentru angajatori și actorii de pe piața muncii

Vor fi oferite instruirii privind:

- managementul diversității;
- cadrul legal românesc privind ocuparea migranților;
- prevenirea exploatarei;

- recrutarea incluzivă;
- colaborarea interculturală.

Acestea completează obiectivele SO2 și SO3.

4.3.5 Integrarea migranților în aplicația digitală Cluj-ID (RO-ID)

Extinderea Cluj-ID pentru a include rezidenți non-români va sprijini:

- acces egal la servicii digitale locale;
- interacțiuni administrative simplificate;
- vizibilitate administrativă sporită și navigare mai ușoară în sistem.

4.3.6 Dezvoltarea platformei digitale „Welcome to Cluj”

Actualizările vor include:

- extindere multilingvă;
- ghidare inteligentă (inclusiv AI) și trasee personalizate;
- acces QR-coded la servicii;
- materiale interactive de orientare.

4.4 Strategia generală de finanțare și resurse

PAI este conceput ca un portofoliu gata de finanțare. Primăria va utiliza Instrumentul URBACT de Finanțare și Resurse pentru a alinia acțiunile la sursele de finanțare adecvate.

4.4.1 Pachete tematice de investiții

Acțiunile vor fi grupate în patru pachete:

1. Integrare timpurie & navigare
2. Piața muncii, competențe & egalitate de gen
3. Coeziune socială & viață comunitară
4. Guvernanță, capacitate & date

4.4.2 Surse de finanțare potențiale

- bugetele local și județean;
- programe naționale pentru incluziune socială, educație și ocupare;
- fonduri europene: ESF+, ERDF, AMIF;
- granturi SEE/Norvegia;
- finanțări private și filantropice;
- co-finanțare din partea sectorului privat (în special pentru formare și stagii).

Un **plan anual de investiții pentru integrare** va identifica apelurile relevante și secvențierea finanțării.

4.5 Calendarul general de implementare

Implementarea se desfășoară pe o perioadă de 5 ani (2026–2030), împărțită în trei faze:

Faza de Inițiere (2026–2027)

- instituirea structurilor de guvernare;
- lansarea operațiunilor One-Stop-Shop;
- pilotarea programelor de formare;
- primul Raport Anual de Integrare.

Faza de Extindere (2028–2029)

- extinderea sistemului de învățare a limbii române;
- dezvoltarea stagiilor și colaborării cu angajatorii;
- extinderea instrumentelor digitale la nivel metropolitan;
- integrarea lecțiilor învățate.

Faza de Instituționalizare (2030+)

- consolidarea acțiunilor de succes ca politici permanente;
- menținerea grupului de livrare și a LST;
- actualizarea indicatorilor pe baza instrumentelor URBACT.

Faze / Ani	2026	2027	2028	2029	2030
Faza de inițiere (2026–2027)					
Faza de extindere (2028–2029)					
Faza de instituționalizare (2030+)					

4.6 Analiza transversală a riscurilor

Riscurile principale includ:

- schimbări politice sau priorități fluctuante;
- întârzieri în finanțare;
- oboseala actorilor implicați în coordonare;
- participare redusă a migranților;
- discurs public negativ sau xenofobie;

- lipsa datelor sau date insuficiente.

Măsuri de atenuare:

- formalizarea PAI prin hotărâri ale Consiliului Local;
- diversificarea surselor de finanțare;
- mecanisme solide de feedback;
- campanii proactive de comunicare publică.

4.7 Monitorizare, evaluare și raportare

Un sistem de monitorizare va urmări progresul pentru fiecare obiectiv strategic, folosind indicatori cantitativi și calitativi.

a) Indicatori și surse de date

Vor fi definite seturi mici de indicatori pentru:

- integrarea timpurie;
- integrarea sensibilă la gen;
- ocuparea și competențele;
- coeziunea socială;
- integrarea lingvistică;
- accesul la informații;
- guvernanta și consolidarea capacității.

Sursele de date includ:

- baze de date municipale și județene;
- evidențe OIM și ONG;
- chestionare, interviuri și focus-grupuri.

Instrumentele URBACT vor ajuta la menținerea cadrului de monitorizare în limite eficiente.

b) Raportul anual de integrare și ciclul de învățare

Conform Acțiunii 7.1, LST, cu sprijinul Primăriei și OIM, va elabora un **Raport Anual de Integrare**, care va:

- sintetiza indicatorii și perspectiva calitativă;
- documenta progresul pe fiecare obiectiv și acțiune;
- formula recomandări pentru anul următor.

Raportul va fi discutat în Comitetul de Coordonare și în Grupul de Livrare și va fi prezentat public pentru transparență și responsabilizare.

Acest ciclu anual asigură adaptarea planului la evoluțiile sociale și migraționale.

Lista de acronime

AJPIS – Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială
Instituția județeană responsabilă cu administrarea beneficiilor sociale, sprijinul pentru familie și evaluarea vulnerabilităților.

AJOFM – Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
Furnizează servicii de ocupare, potrivirea locurilor de muncă și măsuri de activare pe piața muncii.

AMIF – Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare (UE)
Instrument de finanțare european dedicat azilului, migrației legale și integrării.

ANITP – Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane
Asigură prevenirea, protecția și sprijinul pentru victimele traficului de persoane.

ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
Coordonează agențiile județene (AJOFM).

C-EDU – Cluj Cluster of Education (Clusterul de Educație Cluj)
Organizație de cluster care sprijină inovația educațională, învățarea comunitară și programele de integrare.

CREPA – Centrul Regional de Formare Profesională a Adulților
Responsabil pentru programe de calificare, recalificare, perfecționare și upskilling.

DSP – Direcția de Sănătate Publică
Coordonează implementarea politicilor de sănătate la nivel județean.

DGASPC – Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
Instituție județeană responsabilă pentru protecția copilului și sprijinul persoanelor vulnerabile, inclusiv minori neînsoțiți.

DASM – Direcția de Asistență Socială a Municipiului Cluj-Napoca
Asigură servicii sociale, sprijin de urgență și protecție comunitară la nivel local.

ERDF – Fondul European de Dezvoltare Regională
Fond UE care sprijină dezvoltarea economică, inovarea și infrastructura socială.

ESF+ – Fondul Social European Plus
Fond UE pentru ocupare, competențe, incluziune socială și integrare pe piața muncii.

EU – Uniunea Europeană

IGI – Inspectoratul General pentru Imigrări
Instituție responsabilă de permise de ședere, vize, azil, returnare și managementul migrației.

IOM – International Organization for Migration (Organizația Internațională pentru Migrație)

Agenție ONU care furnizează expertiză, servicii, cercetare și consolidare de capacitate în domeniul migrației.

ISJ – Inspectoratul Școlar Județean

Responsabil pentru accesul la educație, înscriere, integrarea elevilor străini, mediere școlară și sprijin educațional.

ITM – Inspectoratul Teritorial de Muncă

Instituție responsabilă cu aplicarea legislației muncii, standarde și combaterea exploatarei.

LST – Local Support Team (Echipa Locală de Sprijin)

Mecanism interinstituțional sub coordonarea Prefecturii pentru integrarea migranților.

MiGOF – Migration Governance Framework (Cadrul de Guvernanță al Migrației – OIM)

Cadru internațional pentru evaluarea sistemelor de guvernanță în domeniul migrației.

MoU – Memorandum of Understanding (Memorandum de Înțelegere)

Acord formal de colaborare între instituții (ex.: Municipiul Cluj-Napoca și OIM).

NGO – Non-governmental organisation (Organizație neguvernamentală)

RCCMS – Romanian Centre for Comparative Migration Studies

Centru universitar de cercetare specializat în studii despre migrație și politici publice.

SO – Strategic Objective (Obiectiv strategic)

Obiectiv principal în cadrul Planului de Acțiune Integrat.

TCN – Third-Country National (Cetățean al unei țări terțe)

Persoană străină non-UE cu sedere în România.

UBB – Universitatea Babeș-Bolyai

Cea mai mare universitate din Cluj-Napoca.

ULG – URBACT Local Group (Grup Local URBACT)

Grup de actori locali creat în cadrul programului URBACT pentru co-proiectarea PAI.

UMF – Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”

Instituție universitară majoră, cu un număr ridicat de studenți internaționali.

URBACT – Programul UE pentru Dezvoltare Urbană Durabilă

Sprijină orașele în co-crearea de planuri integrate prin rețele transnaționale.

USAMV – Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară

UTCN – Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

WELDI – Welcoming Diversity

Rețea URBACT axată pe incluziune, diversitate și integrarea migranților.